

II DE HERDENKINGSREIS NAAR NEUENGAMME

VAN 21 TOT 24 AUGUSTUS 2008 REIZEN WE MET HAGELAND EXPRESS NAAR NOORD-DUISSLAND. DEZE MAAL VERLOOPT DE REIS IN DE ANDERE RICHTING. WE ZULLEN EERST VIA HANNOVER NAAR BERGEN-BELSEN REIZEN. VANDAAR NAAR LUDWIGLUST EN VERNIEUWDE SITE VAN WÖBBELIN.

DE TWEEDE DAG IS DE NEUENGAMMEDAG: ONS BEELD, DE HERDENKINGSHALLE, DE HAVEN, DE KLINKERWERKE EN DE GROTE HERNIEUWDE MUSEA. OP 23 AUGUSTUS REIZEN WE DAN NAAR DE BAAI VAN LUBECK EN BEZOEKEN DE PLAATS WAAR DE CAP ARCONA EN ANDERE SCHEPEN ZIJN GEZONKEN. HET IS VAN ONZE EERSTE REIS GELEDEN DAT WE DEZE PLAATS NOG AANDEDEN.

WE ZULLEN OOK TRACHTEN IN HET VERBODEN KAMP VAN SANDBOSTEL BINNEN TE GERAKEN. IN BREMEN HEBBEN WE DAN, VERSPREID OVER DE TWEE DAGEN: BLUMENTHAL, SCHÜTZENHOF, OSTERHOLZERFRIEDHOF, FARGE.

Herdenkingsmonument in Neustadt voor de slachtoffers van de gezonken schepen

ALLE INLICHTINGEN EN INSCHRIJVINGEN BIJ RENÉ CAUWBERGS (016/632460) ZOALS GEWOONLIJK IN DE BESTE HOTELS IN HALF PENSION: VOOR EEN SINGLE KOMT DE PRIJS OP 390 EURO EN VOOR EEN DUBBELKAMER IS DE PRIJS 320 EURO PER PERSOON. JE BENT INGESCHREVEN NA BETALING OP HET REKENINGNUMMER 142-4022035-52 MET VERMELDING II DE NEUENGAMMEREIS.

Inhoud

<i>Voorwoord</i>	p2
<i>In memoriam</i>	p4
<i>Duitse leerkrachten op bezoek</i>	p6
<i>Normandiëreis</i>	p7
<i>Korbeek-Dijle 2008</i>	p12
<i>Ina Stabergh en de Bremberg</i>	p13
<i>Blumenthal opgekuist</i>	p13
<i>Herdenking te Meensel-Kiezegem</i>	p14
<i>Fakkelestafette Weert (NL)</i>	p14
<i>60 jaar Rechten van de mens</i>	p15

Stichting Meensel-Kiezegem '44

Binkomstraat 56
3391 Meensel-Kiezegem

info@meensel-kiezegem44.be
www.meensel-kiezegem44.be

Afgiftemaanden:
Januari, April, Juli & Oktober
Erkenningsnummer 608508
Afgiftekantoor 3390 Tielt-Winge

Voorwoord

De laatste weken en vooral de laatste dagen worden we geconfronteerd met onthullend en bewustmakend nieuws.

In het 360 miljoen jaar durende evolutieproces van de mens zijn we in een fase gekomen, vooral heden ten dage dan toch, waarin deze zich meer dan ooit gedraagt als een natuurlijk na-aper met enkele hersendefecten. Een te brug ver tussen denken en weten en iets doen zonder zin. Een schoolvoorbeeld hiervan is de ravage die is aangericht op het militaire kerkhof in de Noord-Franse stad Arras.

Ik moest hieraan denken bij het vertrek van onze Normandiëreis: te Arras, op het militaire kerkhof Notre-Dame-De-Lorette, liggen gevallen militairen uit de eerste wereldoorlog. Prachtig onderhouden kerkhof. Onschuldige slachtoffers, gewezen kannonenvlees, krijgsraad helden... Uiteraard liggen hier ook moslimsoldaten, uit de toenmalige kolonies.

Vandalen besmeurden hun graven met beledigende graffiti. Onderzoek bracht aan het licht dat deze actie gericht was tegen de Franse minister van Justitie Rachida Dati, van Marokkaanse afkomst. Ontoerend was voor zeker het varkensbloed en de varkenskoppen waar mee "werk" werd gemaakt. Olie op het vuur dat eindigt in hatelijk gedrag. Dit soort van vandalisme bestaat dus nog steeds in 2008. Nicolas Sarkozy de Franse president veroordeelde uiteraard deze hatelijke daad. Een Europees geluid omschrijft het als een aanval op de nagedachtenis aan allen die in de eerste wereldoorlog de ransen hebben gesloten. Gevochten om het heldhaftig te zeggen. Na zoveel jaren lijkt de brand nog niet geblust. Het is jammer en tezelfdertijd begrijpelijk. Want, elke onbeschaamde IK denkt voor zichzelf het goede voor te hebben en vast te houden. Hij/zij hoeft alleen de vijandige houding buiten zichzelf te ontdekken. Een menselijk en minuscuul defectje alzo te denken, als je het mij vraagt.

Guido Hendrickx, voorzitter

En toch na zoveel jaren...

Met het boek van Anne Frank in de hand bleven miljoenen lezers zitten met een meelevende vraag: "Wie was die lieve Peter?" Tussen de regels kan je een heimelijke verliefdheid constateren van Anne tegenover deze Peter, tevens medebewoner destijds van het achterhuis waar de familie ondergedoken

zat. "Het Achterhuis" droeg zijn geheim. Tot voor enkele weken. Haar vriendje heeft meteen een gezicht gekregen. Een toenmalige vriend van Peter heeft diens foto geschonken aan de Anne Frank Stichting. Haar lieffe Peter heeft Ann eigenlijk nooit met diens achternaam genoemd. Peter Schiff was de gelukkige, de jongeling waarop zij verliefd was. Gelukkige? Nou ja...

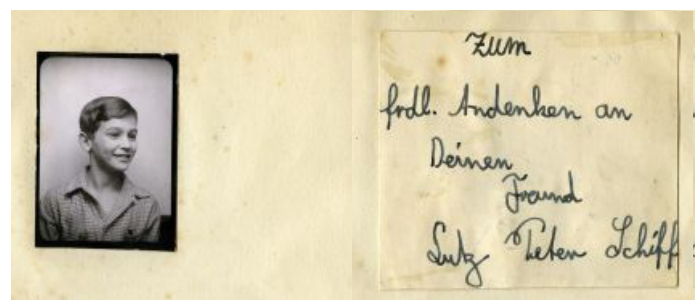
Deze Peter Schiff was voor de oorlog bevriend met Ernst Michaelis. In 1939 nam de familie Schiff wegens de toenemende jodenhaat de beslissing Berlijn te verlaten en in de richting van Nederland, zeg maar Amsterdam te trekken.

De bevriende jongelingen, Peter en Ernst, ruilden in laatste instantie nog een paar foto's als bezegeling van hun vriendschap En toen op reis... In Amsterdam belandde Peter op het onderduikadres van Anne Frank. Het Achterhuis geboren. De uitzichtloze bevrijding... 't Bleef een droom. Anne schreef en schreef. Peter was een drietal jaren ouder dan Anne. Vandaar dat haar genegenheid tegenover hem niet altijd wederzijds was. We kennen het verhaal: ze werden opgepakt met bestemming Auschwitz. Later zal ze in Bergen-Belsen belanden. Het werd Anne fataal. Peter Schiff verdween spoorloos. Er wordt dan ook aangenomen dat hij in de kampen om het leven kwam. Eén van de vele miljoenen dus, slachtoffer van "Nacht und Nebel".

Ernst Michaelis de gewezen vriend van Peter, heeft dat alles feitelijk als een persoonlijk geheim bewaard. Momenteel heeft hij de ouderdom bereikt waarop nog alleen enkele wijze en grijze haren zijn kalend hoofd bedekken. Het moment tevens om koene besluiten te trekken. Terzake kreeg hij een leuk idee. Hij heeft gelukkig de foto geschonken aan de Anne Frank Stichting.

De foto van Peter werd ondertussen een bijkomende attractie op de bezoekers-site Peter is een gegeerd fotomodel geworden voor de huidige bezoekers aan het Achterhuis... het spreekwoord zegt: "Hoe een dubbeltje rollen kan..."

Guido Hendrickx

Een onvoorstelbare erfenis van de Tweede Wereldoorlog

De premier van de deelstaat Saksen-Anhalt, de heer Wolfgang Böhmer heeft onlangs "een stok in het Duitse hoenderhok" gesmeten zeggend dat ongehoorde toestanden nog een erfenis waren van de DDR.

Hij heeft al enkele malen krasse uitspraken gedaan waarop collega's en politici ontsteld reageren.

Waarover gaat het uiteindelijk dan toch?

De premier had het duidelijk over de golf van kindermoorden in het oosten van het land.

Destijds konden in de Duitse Democratische Republiek vrouwen abortus plegen zonder zich hierover te moeten verantwoorden en dit tot de twaalfde week van de zwangerschap.

Volgens de christendemocraat Wolfgang Böhmer is het alleen in de oostelijke staten dat men heden het jonge leven dodelijk aanvalt en ziet men een kindermoord net na de geboorte als een haalbare vorm van familieplanning. Hij heeft hierbij twijfels over de toekomst, en of.

Dat brengt hem natuurlijk in nauwe schoentjes in zoverre dat er politici van alle partijen zijn ontslag beginnen te eisen en zelfs zijn onmiddellijk aftreden als een prioriteit naar voren schuiven.

Zijn uitspraken worden gezien als een regelrechte aanval op de vrijheid van elke Oost-Duitse vrouw.

Zijn politieke partij tracht met alle middelen zijn uitspraken te relativieren en wentelen de zaak af als zijnde een oproep tot waakzaam beoordelen."

Tegelijk zou dit betekenen dat er meer en meer overheidscontrole zou gepleegd worden om verwaarlozing in gezinnen te voorkomen. Heel wat heisa: een onweerlegbaar probleem. Het is niet nieuw in Duitsland. Criminologische onderzoeken hebben vaststaande cijfers naar voor gebracht: In het vroegere Oost-Duitsland werden drie à vier maal meer borelingen door hun ouders gedood dan in het voor ons bekende West-Duitsland. Nochtans, de eeuw begon vol hoop en enthousiasme. De Berlijnse Muur is lang ter zake een barrière geweest. Maar heden wordt toch vastgesteld dat sinds 1989, de val van de Muur, melding gemaakt wordt van minstens twintig gevallen van kindermoord. Torenhooch staat hierboven de veroordeling van een Oost-Duitse moeder uit Brieskow. Zij stond terecht voor een negenvoudige kindermoord.

Guido Hendrickx

Op zoek naar 1 miljoen.

Oorlog raakt niet alleen mensen. Zelfs de ganse natuur gaat hier onder lijden. Denken we maar even aan het onthutsende ontbladeringssysteem ten tijde van de Vietnamoorlog. Een maatregel om van het frontgebied een woestijnvlakte te maken: vijandelijke bewegingen kwamen aan de oppervlakte. Problemen met de camouflagekleding. Vandaag worden de neuzen op andere feiten gedrukt. Er wordt groot alarm geslagen door de ornithologen die vogeltellingen houden en concluderen dat er zowat 1 miljoen ooievaars spoorloos zijn. Een zelfde opmerkelijke toestand werd reeds geconstateerd tijdens de vorige periode van de Golfoorlog. Nu heeft het probleem zich verplaatst naar Irak en Iran. En wat dan wel? De vogeltrek van Afrika naar Midden-Europa wordt gehinderd door de luchtvervuiling die ontstaan is als gevolg van de brandende olievelden en massale aanslagen. De traditionele vliegroutes worden gemeden en dit vooral door de ooievaars. De zware rookluchten zijn voor de ornithologen oorzaak van deze opvallende ellende. De vogels maken omwegen en lopen vertraging op. Ze wijken af van de traditionele vliegroute, raken vermoeid en komen in minder goede omstandigheden aan op hun nieuwe broedplaatsen. Hun foerageren en de noodzakelijke voedselketens bevinden zich ondertussen in een verder gevorderd stadium zodat hun jongere generatie niet voldoende maar vooral onaangepast voedsel krijgt. Meer en meer onbevruichte nesten en zwakkere nazaten. De natuur is ter zake fijntjes geregeld. Zowat halfweg de aanvliegroutes, vooral ten zuiden van Irak en Iran, lagen er welgekomen moerassige en vochtige gebieden. Door de gevechten raken deze plaatsen verstoord: geen rustplaatsen meer, geen recuperatiemogelijkheid. De uitputting slaat op dat moment genadeloos toe. In Europa wordt het eindeloos wachten op de terugkeer uit de overwinteringsgebieden. Volgens de Zuid-Afrikaanse onderzoeker "Les Underhill" zouden 1 miljoen trekvogels als gevolg van de oorlog verdwenen zijn. Men hoopt ze ergens te kunnen lokaliseren, al was het maar op streken of in gebieden waar hun verlevingskansen haalbaar zijn. Hiermede wordt andermaal bewezen de onzin van oorlog en de nare gevolgen voor de mensenheid. Spottend kunnen we ons uitlaten: "Als de ooievaars er niet meer zijn, wie gaat er dan nog wel kunnen zorgen dat de bevolkingsaangroei verzekerd blijft en de kraambedjes niet leeg blijven?"

In memoriam

Melanie Stas, weduwe van de heer Jozef Claes, is onverwacht overleden op 23 maart 2008. Zij werd geboren op 31 mei 1919 en stierf op 89 jarige leeftijd. Melanie was steeds een belangrijke schakel in de projecten die werden opgestart om de herinneringen aan de tragische dagen van 1944 te staven. Een eerste maal deed zij haar uitgebreid verhaal en bracht zij haar visie in het boek "Getuigenissen". Uiteindelijk hebben deze getuigenissen én de verklaringen, ondersteund door de bevestigingen van Jozef, grote impact gehad op de latere realisatie van onze film en tentoonstellingen. Jozef Claes werd destijds als één van de eersten gearresteerd en hardhandig aangepakt bij de dwangmatige ondervragingen. Aan hun woning was op 1 augustus '44 het eerste verzamelpunt van de overige gearresteerden uit de Attenrodestraat. De ontzuisterende confrontatie met het brutale en genadeloze geweld overdonderde dit jonge gezin toen Jozef de opdracht kreeg met een ladder, samen met andere ongelukkigen, de neergeschoten vrienden van uit het bos achter hun woning op te halen en weg te dragen naar de verzamelplaats op het dorp. Het moet een vernederende situatie geweest zijn. Jozef herhaalde meermaals: "Ik heb zelf niet moeten helpen met dragen. Ik had teveel slaag gehad en kon niet meer..." Hij was evenwel wel één van de weinigen die overleefde en alle narigheden zoveel als mogelijk heeft verzwegen. 't Klonk allemaal té ongeloofwaardig. En er waren te veel vrienden achtergebleven. Niet nodeloos het lijden aanwakkeren. Een zinnige instelling. Onze filmbeelden hieromtrent hebben ook heden gemotiveerde Duitsers aangegrepen en het verhaal van de razia's in de belangstelling gehaald. Katinka Schröder en haar cineast hebben in de filmopnames van hun documentaire niet nagelaten Melanie aan het woord te laten. Veelzeggend en duidelijk omschrijvend komen de woorden van Melanie kracht bijzetten in deze documentaire onder de nuchtere titel: "De lege graven van Meensel-Kiezegem". Hoopvol feit in het leven van Melanie was destijds de terugkeer van Jozef (Nr 45543) op 04.06.'45 met zijn toen nog ongeloofwaardige verhalen over de rampzalige concentratiekampen. Het jonge gezin was herenigd. We hebben nooit een plechtigheid gekend waar onze afgestorvene niet aanwezig was. Achter elk betraande gezicht van hopeloze en getroffen weduwen, moeders en echtgenotes

wist zij een zwijgzaam verhaal.

Wie beter dan zij of haar Jozef wisten bijwijken meer details over diverse bijkampen. Immers hij was op transport gezet en deed verschillende kampen aan: Neuengamme, Porta, Schandelah, Wöbbelin. "De Wanhoop van Meensel- Kiezegem", het beeld dat wij mogen plaatsn hebben in het kamp Neuengamme is de correcte uitbeelding van de levenshouding die mensen als Melanie hebben ondergaan. We kunnen ze niet vergeten. Onze deelneming bij dit afscheid...

Margriet Pasteyns, echtgenote van de heer Maurice Coeckelberghs is na enkele moeilijke jaren van ziekte en ongemak overleden op 28 maart 2008 op 84 jarige ouderdom. Margriet werd geboren op 25 maart 1924. Margriet was een van de jongste oorlogsweduwen in 1944. Een jonge aanstaande moeder van net twintig. De razia van 11 augustus '44 sloeg haar levensdroom aan diggelen. Immers, haar kersverse echtgenoot zag zij in alle vroegte aanhouden, dit terwijl haar lichaam de eerste tekenen van jong leven liet voelen. Haar echtgenoot Edward Vangoidsenhoven werd als 23 jarige aangehouden samen met zijn vader Louis Vader en zoon zijn niet teruggekeerd. Zij verloor dus én haar schoonvader én de jonge vader van haar toen nog ongebooren kind: Maria Als jong-gevangene werd Edward op transport gezet en belandde in verschillende buitenkampen rond Bremen. Uiteindelijk hebben wij zijn begraafplaats gevonden in Gröpelingen. Aan de hand van documenten kon bevestigd worden dat hij tewerk gesteld werd in Schandelah, op de werven in Blumenthal en Schutzenhof. Onder het nummer 44742 vermelden de archieven zijn aankomst in Neuengamme. De zware lichamelijke arbeid, naar alle waarschijnlijkheid aan de bunkers Farge en Hornisse zijn hem fataal geworden op 13 maart 1945 na de aankomst van het transport van 29 augustus 1944. Hem ter ere hadden we aan Maria Vangoidsenhoven gevraagd onze eerste hulp te zijn bij de onthulling van het beeld "De Wanhoop van Meensel-Kiezegem" in het Cultureel Centrum te Sint-Joris-Winge. Aan de vertegenwoordiger van de Koning konden we bij deze gelegenheid het aangrijpende verhaal doen van de jonge moeder Margriet die haar eerstgeborene ter wereld zal brengen en dit terwijl de vader en grootvader in de kampen hun laatste krachten voelen afnemen en nooit meer weerkeren. Louis Vangoidsenhoven zal als 55 jarige reeds omkomen op 9 december 1944. Opvallend feit in deze familie is dat én

vader Louis én zoon Edward zo dicht bij elkaar zijn kunnen blijven. Of bij elkaar zijn gebracht. Hun beider kampnummers volgen netjes na mekaar. Zoon Edward onder nummer 44742 en vader Louis onder nummer 44743 alhoewel zij in een afzonderlijk transport zijn vertrokken naar Neuengamme. Edward vertrok op 29.08.44 en vader Louis werd op het transport van 30.08 '44 teruggevonden. Een beter bewijs van de "Duitse puntlichkeit" is niet te leveren. Ofwel zijn de gevangenen hier in Brussel al "genummerd" op-een-volgend Edward en Louis, ofwel werd de eerst-aangekomene Edward in afzondering gehouden tot dat de andere was aangekomen. Blijkbaar had men iets af te rekenen met de families Van Goidsenhoven en Vangoidsenhoven. Immers, in de kelders van het SS hoofdkwartier in de Louizalaan te Brussel is onlangs nog in een van de nog bestaande kelders die dienst deden als zwaar bewaakte kerker de naam van Van Goidsenhoven terug gevonden, gekrast in de pleisterlaag van het keldergebouw. Bij het heengaan van Margriet Pasteyns komen andermaal zoveel meevoelende gegevens naar boven en wordt weer een boek opengesmeten waarin verhalen ons dwingen te zeggen: "Nooit meer mag zo iets". En dan hebben we het nog niet gehad over de vader van Margriet Pasteyns die ook werd aangehouden en afgevoerd: Frans Pasteyns, als 48 jarige overleden in Meppen. Een verhaal apart, want Meppen-Versen is de jongste aanlegplaats van onze zoektocht op onze herdenkingsreizen doorheen het bos van de Noord-Duitse kampen. Margriet Pasteyns heeft de levensdraad weer opgenomen en stichtte een nieuw gezin met Maurice Coeckelberghs. Eveneens onze innige deelneming. Met het heengaan van Margriet wordt een boek gesloten. Maar de herinnering blijft.

Maria Coeckelberghs weduwe van de heer Petrus Ottenbourg is in het rusthuis overleden op 16 juni 2008. Maria werd geboren op 12 januari 1920. Het rusthuis te Bekkevoort was voor haar en haar echtgenoot de gewaardeerde verzorgingsinstelling. Daar kon ze nog vrij enthousiast genieten van menig en occasioneel bezoek van bekende medeburgers. Want wie kende niet "Marieke van tante Jette"? In het oorlogsgebeuren ook één van die onverklaarbare aanhoudingen van haar vader én broer: haar vader Jozef Coeckelberghs overleefde niet het kampeven van Neuengamme en Schandelah en overleed als 54 jarige in het zicht van de bevrijding op 08.03.45.

Voor haar broer Frans Coeckelberghs eindigde de dodentocht op 28.04.45 in Lübeck-Holstein bij het scheepsdrama van de Cap Arcona. Voor haar is de aanhouding van haar broer altijd een open vraag gebleven. Temeer daar deze praktisch als enige uit de Wersbeekstraat werd gehaald. Immers het centrum van de actie op 01.08.44, de eerste razia dus, lag ten Zuiden van het dorp in de Binkomstraat en de Attenrodestraat. De aanhouding van haar vader Jozef Coeckelberghs op 11.08.44 zal hun gezinnetje blijvend tekenen. Bij "Janssens" zoals de volksmond hen typeerde, met moeder-weduwe Jette Janssens aan het hoofd, zal voor het eerst terug en mannenstem gaan klinken, wanneer Maria de draad weer zal opnemen met haar geliefde Petrus. Met Maria Coeckelberghs zaliger is andermaal een uitstekend getuige ons ontvallen. Meermaals ontvluchtte ze in persoonlijke gesprekken over de oorlogsdaden de gang van zaken met de haar zo typerende houding al zeggend; "Ja jong, 't was oorlog hè" berustend alom. Wij bieden langs deze weg de achtbare familie onze deelneming aan.

Onze gewezen dorpsgenote **Nelly Lemmens** is onverwacht van ons heen gegaan. Een vrij onschuldig huiselijk ongeval mondt uit in een zorgtoestand met ziekenhuisopname. Niets laat vermoeden dat een fatale afloop haar lot zal worden. Onbegrijpelijk leed om dragen. Ook voor haar echtgenoot Marcel Michiels. Nelly was als dochter van Frans Lemmens en Irma Natens een van de jongste oorlogswezen. Vader Frans werd aangehouden op 11.08.'44 en kwam van ontbering om. De toenmalige gezinssituatie mocht zeker in de filmbeelden niet ontbreken. Het werden dan ook prachtige beelden die het scenario naar voor bracht. Emotioneel geladen scènes met haar verre neefjes en nichtjes beklemtonen de vrij onschuldige houding van de gijzelaars. Maar des te meer de hardvochtige houding van de SS-troepen. Aangrijpend is de verfilming van "het vertrek" van vader Frans. Met een smoesje van "We hebben u een paar vragen te stellen" stelde een SS-er moeder Irma gerust voor het verdere verloop van vader's aanhouding. Het verfilmde beeld van de vertrekkende vader die huis en kroost en erf verlaat zeggend: "Tot straks hé ma". Zij zijn voor mij de grondslag en de aanzet om via het beeld "Dewanhoop" te Neuengamme de verpletterende boodschap te zijn van de boodschap "DIT NOOIT

MEER". Nelly zal dus nooit nog vaders knie mogen ervaren, zelfs moeilijk het vaderbeeld bevatten. Langs moeders kant zal zij meerdere slachtoffers vinden bij de families Natens, haar ooms. Onze innige deelneming aan de rouwende families Nelly Lemmens werd geboren op 30 juli '44 en is op 8 mei 2008 overleden.

25 Duitse leerkrachten op bezoek in Meensel-Kiezegem.

Een grote groep leerkrachten uit de buurt van Bremen bezocht tijdens de voorbije paasvakantie ons dorp. Zij waren op zoek naar het verhaal van Meensel-Kiezegem '44. Hun stop in ons Hagelands dorp kaderde in een driedaagse studiereis rond oorlog en vrede. Op zoek naar educatieve vredesprojecten contacteerden ze onze Stichting. Verder liep hun weglans begraafplaatsen (Lommel o.a.), musea en het jeugd ontmoetingscentrum Ysselsteyn in Nederland. Met deze verkenningsreis wilden zij zich informeren en interessante plaatsen ontdekken om eventueel uitwisselingsprojecten op te starten tussen Nederlandse, Belgische en Duitse scholieren. Ook zij stellen zich het nobele doel om de nieuwe generaties jongeren op te voeden tot vredelievende mensen. De confrontatie met enkele trieste bladzijden uit het oorlogsverleden kan daarbij helpen. Met een 5-tal stichtingsleden vervoegden we op die zonnige, maar koude maartse dag de 'lehrer' op hun bus. Het was de bedoeling om een rondrit te maken in en om het dorp. Onder de deskundige leiding van onze voorzitter Guido Hendrickx en met de vertalende gids, prof. Raymund Gaebelin aan zijn zij, deden we verschillende plaatsen aan die in de bewuste oorlogsdagen van '44 een grote rol speelden. De reis werd alzo een min of meer chronologisch feitenverhaal van de tragische gebeurtenissen van augustus '44. Zo kwamen we langs de toenmalige Duitse uitvalsbasis achter Tielt station (11-8), de vertrekplaatsen voor de nachtelijke omsingeling, het Boeckhout (moordplaats Gaston Merckx), de beide scholen (waar de dorpsbewoners werden samengedreven), een reeks getroffen huizen... Overall werd op objectieve wijze het relaas van toen gebracht. Bij momenten kwamen de Duitse bezoekers danig onder de indruk van de feiten. Vooral de zware tol aan mensenlevens leek hun ongeloofwaardig. Onze buitenlandse gasten werden doorheen de dag ook ontvangen en toegesproken door de burgemeester en enkele schepenen van de gemeente. De beide ere-

kerkhoven werden onder dit gezelschap telkens met een kleine ceremonie bedacht. De voorzitter van de 'Plaatselijke Afdeling van Politieke Gevangenen en Rechthebbenden' ontving ons eveneens. Dit gebeurde in het zogenaamde infolokaal aan het ontmoetingscentrum. Na een korte toespraak in 'zijn beste Duits' kregen de gasten ook hier de mogelijkheid zich verder te informeren. De bezoekdag eindigde in ons vredesmuseum te Tielt waar de onverzadigbaren opnieuw konden gaan rondneuzen, eventueel bijgestaan door mensen van onze stichting. De verbroedering ging door met een kringgesprek, waarbij ook een paar oudere dorpsbewoners, getuigen van toen, te gast waren. Als afsluiter bood de Stichting de gasten nog een fijne avondmaaltijd aan met een gemaakt Belgisch bier. Tot slot wisselde men nog geschenken uit, waarbij hartelijke dankwoorden vielen. Na een hele dag tussen deze buitenlandse collega te hebben vertoefd, viel me het volgende op. Twee bedenkingen of vragen kwamen steeds terug bij onze Duitse gasten. Ten eerste: Hoe heeft dit drama zo'n buitensporige afmetingen kunnen aannemen? Ten tweede: Hoe hebben de achtergeblevenen al dit verdriet kunnen verwerken en hoe heeft het dorp zich politiek en sociaal doorheen de naoorlogse jaren kunnen slaan?

We hebben voorzichtig geprobeerd een en ander te antwoorden, maar veel bleef open... Met dit dagprogramma waren onze Duitse burens alleszins op hun wenken bediend en reisden ze tevreden en vol gemengde gevoelens verder. Hopelijk werpen overleveringsinitiatieven als deze nog vele vruchten af inzake vredesopvoeding. De nieuwe generaties zullen eruit leren.

Valère Van Gramberen

Enthousiaste deelnemers met de Stichting Meensel-Kiezegem '44 naar Normandië van 3 tot 6 juli 2008

Dag 1: 3 juli. Voor sommigen bijna in het holst van de nacht vertrokken we om 6 uur aan het station te Meensel met Juul onze overbekende chauffeur van Hageland Express. Stopplaatsen in Bekkevoort, aan oprit 23 van de E314 en in Bertem en zo richting Frankrijk. Na een vlotte trip met "sanitaire stop" te Peronne inspecteerden we eerst de bouw van de Normandiëbrug alvorens erover te bollen. De **Pont de Normandie** is een tuibrug en overspant de brede Seinemonding en verbindt zo de havenstad Le Havre met Honfleur. Met een totale lengte van 2.143,21 meter is deze brug één van de langste in zijn soort in Europa. Deze brug is na een bouwtijd van zeven jaar op 20 januari 1995 ingewijd. Op het moment van opening was het de langste tuibrug ter wereld, en ook de overspanning van 856 meter tussen twee pilaren was destijds ongeëvenaard. Beide records werden in het jaar 1999 gebroken toen de Tatarabrug in Japan het nieuwe record op haar naam zette, dat in 2004 weer werd verbroken door het Rio-Antirio-project. Het gewicht van elke pilaar is 20.000 ton en de hoogte bedraagt 214,77 meter. Meer dan 19.000 ton staal en 184 kabels waren nodig voor de constructie van de pilaren. Indrukwekkend was het zicht vanuit de car.

Volgende stop was op de heuvels bij **Arromanches-les-Bains**. Deze plaats was in 1944 na de landing in Normandië één van de twee plaatsen waar een grote tijdelijke haven (Port Winston was een idee van Lord Mountbatten), een zogenaamde Mulberryhaven, is aangelegd. Deze haven was nodig om na de invasie de geallieerde troepen te kunnen blijven bevoorraden en groot materieel aan land te kunnen brengen. De tijdelijke haven bestond uit onderdelen die in het geheim vooraf al in Engeland waren vervaardigd. Grote betonnen caissons werden voor de kust afgezonken en dienden als golfbreker. De golfbreker werd versterkt door het bewust laten zinken van schepen nabij deze caissons. Op elke caisson stond als afweer een geschutskoepel. In de luwte van de golfbreker kon met stalen pontons een drijvende kade worden geplaatst die met drijvende bruggen verbinding kreeg met de stranden van Arromanches. De haven functioneerde vanaf 18 juni goed maar werd na enkele dagen geteisterd door een voorjaarsstorm die enkele dagen aanhield. Hier was de haven niet op berekend. Bij de haven van Arromanches

was de schade te herstellen waardoor het een belangrijke bijdrage heeft kunnen leveren bij de bevoorrading van de manschappen. Op 19 november '44 was het afgelopen.

We gingen eerst kijken naar de fascinerende 360° film op de hoogvlakte "De Prijs van onze Vrijheid". Bij deze film, die men rechtstaand bekijkt, moet men meedraaien met het beeld en zich aan de balustrades vasthouden om niet om te vallen omwille van de omgevende deiningen, dalingen en versnellingen van het beeld. Op de hoogte hadden we ook een prachtig zicht op de zee en de resten van de kunstmatige haven. Sommigen met de bus en anderen te voet daalden naar de zeehoogte waar een museum gevestigd is dat door middel van maquettes en films een goed beeld geeft van deze tijdelijke haven. Ook de montage met licht en geluid en de (Nederlands gesproken) documentaire gaven een duidelijk beeld van de problemen en de afloop van deze kunsthaven.

Van hieruit langs de prachtige Normandische wegen naar ons hotel Mercure in **Ouistreham**. Het casino dat figureerde in 'The Longest Day' is hier niet te vinden. Wel is hier in de SWORD sector het Musée Le Grand Bunker. Deze vuurgeleidingsbunker was verantwoordelijk voor het begeleiden van de batterijen die de havenmond van Ouistreham bestreken. Tijdsgebrek verhindert ons binnen dit bestek een bezoek te brengen. Het hotel was een prettige verrassing: op de deuren stond niet "chambre" maar "cabine", en daar leken deze verblijfplaatsen wel op. Alles erop en eraan, proper en verzorgd, maar wel klein. Het onthaal was supervriendelijk en de maaltijden waren er lekker en af. Tegenover was er de terminal van de carferry naar Portsmouth en de cafetaria was een prettige verblijfplaats met een "va et vient" en daardoor een prettige animatieplaats, die sommigen graag bezochten.

Dag 2: 4 juli. Port en Bessin, dat we wegens tijdsgebrek gisteren niet aandeden, was de startplaats van vandaag. Het is een kleine vissershaven gesitueerd tussen de landingszones Omaha en Gold. Het 47ste Koninklijk Marinierskorps kwam ten oosten van Port-en-Bessin aan wal en veroverde de haven op 8 juni en zo werd de verbinding met de Amerikaanse 29ste infanteriedivisie tot stand gebracht. Op 12 juni werd de haven heropend. Begin juli werkten

de pipelines en werden de olietankers in het westen van de stad bevoorrad. De vier verdiepingen tellende building op de oosteroever van de haven werd vernietigd tijdens de opnames van de film "The Longest Day" door de soldaten van de Franse Commandant Kieffer (dit speelt zich in feite af in Ouistreham, 40 km verder). Het gedenkteken van deze Marinecommando's bevindt zich op de top van de "cliff" ten westen van de haven. Op korte afstand kan men het Normandy **American Cemetery and Memorial** bezoeken. Op deze begraafplaats, die onderhouden wordt door de "American Battle Monuments Commission", zijn 9.386 graven van Amerikaanse militairen die zijn omgekomen tijdens Operation Overlord. Er is ook een monument voor 1.557 vermiste Amerikaanse militairen. Van hen is nooit een stoffelijk overschot gevonden. Het is één van de grootste Amerikaanse begraafplaatsen in het buitenland. Wereldwijd bekend vanwege de scène in Steven Spielbergs "Saving Private Ryan", waarin veteraan Ryan de graven komt bezoeken van Kapitein Miller en de andere soldaten die hem destijds kwamen halen omdat zijn drie broers gesneuveld waren. Het ware verhaal: De gebroeders Ryan's ware naam was Niland. Daniël sneuvelde in de Pacific (Nieuw Guinea-Birma), de week voor D-day, Peter, pelotonscommandant van de 4de divisie, stierf op Utah Beach en Sean (Bob, vrijwilliger-sergeant-mitrailleurschutter) op Omaha beach, allebei op 6 juni. Er kwam een actie om de jongste broer, James (Fritz) van de 101ste airborne divisie naar Amerika te halen. Er is daar tegenwoordig een extra beveiliging voorzien. We moesten zoals de luchthaven gecontriroleerd worden. Het er ook drukker want "the 4th of July", nationale feestdag van de USA. Uitkijkend over het strand van Omaha Beach ligt het 70 hectare grote American Cemetery. Oneindig en kaarsrecht lopen de rijen met witte, marmeren kruisen over het gazon: Duizende Latijnse kruisen met hier en daar een Davidsster. Sommige kruisen met naam en toenaam o.a. 'Theodore Roosevelt JR, Brigade General US Army, New York, July 12, 1944 Medal of Honor'. Hij was de zoon van de 26ste president. Andere kruisen hebben een opschrift: 'Here rests in honoured glory, a Comrade in Arms, known but to God'. Twee hoge vlaggemasten waaraan de Stars and Stripes langzaam met een gouden adelaar op de top van de mast wappert. Het grote monument aan het begin van de begraafplaats bestaat uit een halve cirkel van zuilen met twee wanden die verhalen over die bewogen maand

Juni in 1944. Het grote bronzen standbeeld, in het midden van de halve cirkel is genaamd 'The Spirit of American Youth Rising from the Waves'. In het midden van de begraafplaats is een kleine kapel. Op de muur staat de tekst: "I Give unto Them Eternal Life and they shall Never Perish". De mozaïek op het plafond symboliseert Amerika die haar zonen zegent als zij over de zee en door de lucht vertrekken om voor de vrijheid te vechten.

Volgende stopplaats was **Pointe du Hoc**. Dit slagveld ligt er nog bij zoals het op 6 juni ingenomen werd door het 2de Rangersbataljon van luitenant kolonel Rudder. Deze rots bevindt zich tussen Omaha Beach en Utah Beach. Beneden is er een smal kestrand van een tiental meter breed, daarna steekt Pointe du Hoc 30 meter boven de zee uit. In de Tweede Wereldoorlog werd dit punt bestreken door Duitse bunkers en kanonnen. De Duitsers hadden zes 155 mm kanonnen geïnstalleerd, om de landingsstranden te verdedigen. Op 6 juni bij de landing in Normandië was Pointe du Hoc een doelwit van de geallieerden, om de bedreigde stranden vrij te krijgen van het dreigende geschut van de 155 mm scheepskanonnen. Na een uitgebreide wandeling in dit maanlandschap begaven we ons naar het aangename pittoreske marktpleintje van **Sainte-Marie-du-Mont**. Dit plaatsje was te zien in de reeks "Band of Brothers" en lag pal tegenover Utah-beach. Rond de kerk en in de nabijgelegen straten is een historisch pad met plakkaten op de muren en panelen. Deze verhalen de geschiedenis van de bevrijding van de stad. Het souvenirwinkeltje herkenden we uit de film te Arromanches (360°).

Tijdens de rit naar het strand hielden we even halt aan het beeld ter ere van de 800 Deense zeemannen, een bijna onbekende bijdrage aan de bevrijding.

In het restaurantje of "frietkot" aan **Utah Beach** was het hoog tijd om te versterken. Dit strand

was toegewezen aan de Vierde Amerikaanse Divisie onder leiding van brigadegeneraal Teddy Roosevelt Jr., Het plan was om 4 golven soldaten op de stranden af te sturen, voorzien van enkele pantservoertuigen en met vuursteun van de marine. De twintig landingsvaartuigen van de eerste golf zetten op precies de afgesproken tijd de tocht in naar de stranden. Op 'Uur H' werden de landingsbruggen naar beneden gelaten en waadden 600 soldaten tot hun middel in het water de resterende 100 meter naar het strand, waar ze enkele minuten later aankwamen. Tegenstand was er bijna niet, aangezien de Duitsers hier geen aanval verwachtten; er waren enkel een paar reservedivisies aanwezig. Hoewel de landing een groot succes werd, landde enkele minuten later het Eerste Bataljon 1280 meter zuidelijker bij het gehucht La Madeleine. Deze fout viel echter mee, aangezien de Duitsers daar zeer zwak stonden en Brigade-Generaal Roosevelt van de Vierde Divisie het bataljon persoonlijk leidde. (Hij was de hoogste en de oudste militair die op D-Day voet aan wal zette.)

Aan Utah Beach staat ook een mijlpaal die de vrijheidsweg aangeeft die doorloopt tot in Bastogne(00).

Bij de **Batterie de Crisbecq**, even voorbij Saint-Marcouf. Hier zijn enkele enorme kazematten voor zwaar geschut. Wij stappen even uit en bekijken een gedeelte van de vernielde opstelling. In twee kazematten van het Type H 683 stonden twee 210mm kanonnen opgesteld, verdedigd door drie 21 mm kanonnen, zes 75 mm luchtafweergeschut, drie 20 mm's en zeventien machinegeweren. In de vroege morgen van de 6de juni viel hier 600 ton bommen zonder schade aan te richten. Deze kanonnen kwamen bij daglicht in actie en brachten een fregat tot zinken en beschadigden een kruiser en andere schepen. De 210mm's bleven in actie tot de 12de juni! Op deze datum trokken de Duitsers zich terug met achterlating van 78 doden. De kazematten zijn daarna opgeblazen door de genietroepen van de Amerikanen. Van in de vroegere vuurgeleidingsbunker heeft u een goed overzicht met nieuwe plakkaten hoe het complex is ingedeeld. Ook zeer bekend is **Ste-Mère-Eglise** dat ingenomen moest worden door het 82nd Airborne Division. Een bekende scène uit de film 'The Longest Day' gaat over de inname van dit stadje. Tijdens de sprong van de parachutisten stond hier een huis in brand, daar waar we het dubbelmuseum bezochten. Hierdoor waren veel burgers op straat om te helpen

blussen. De bewuste pomp staat nog steeds op het kerkplein. Soldaat John Steele maakte hier zijn hachelijke sprong. Hij bleef uren aan de kerktoeren hangen om later krijgsgevangen te worden van de Duitsers (waaraan hij later wist te ontsnappen). Hij was niet de enige die gegrepen werd door de kerktoeren, ook Ken Russell werd met zijn parachute slachtoffer van de kerk. Maar hij wist al snel los te komen en weg te komen. In het typische kerkje zijn twee glas-in-lood ramen te bewonderen die de nachtelijke sprong herdenken. Boven de hoofdingang is het raam ontworpen door Paul Renaud, zoon van de burgemeester ten tijde, Alexandre Renaud. Hierop is de Maagd Maria afgebeeld geflankeerd door paras. Het andere venster is geschonken door veteranen van de 82nd Airborne Division. Hierop is Sint Michael afgebeeld, bescherm patroon van de para's. Maar eerst bewonderden we het degelijke museum met daken in de vorm van parachutes. Onder het eerste dak is een Waco CG-4 zwever te vinden waar we door konden stappen. Onder het tweede dak is een C-47 transportvliegtuig te vinden, het betrouwbare werkpaard van de aanvallers. Daarbuiten staan ook o.a. een Sherman tank en een Halftrack. Aan het gemeentehuis van deze eerste bevrijde stad staat de 0-kilometerpaal die ook de bevrijdingsweg volgt. Deze route werd gerealiseerd in 1947. Terug via de Duitse militaire begraafplaats in **La Cambe**. Op deze militaire begraafplaats liggen 21.160 gesneuvelde Duitse soldaten van Omaha Beach begraven. Binnen op het veld staan verspreid kleine groepjes van zwarte kruisen. Dit symboliseert voor de Duitser 'kameraadschap in de dood'. 296 liggen in een

massagraf (een heuvel midden op het terrein). De heuvel kan beklommen worden en vandaar hadden de bezoekers een fotogeniek uitzicht over de begraafplaats. Welk een contrast met de Geallieerde begraafplaatsen. Sober en grof en daardoor des te indringender liet deze eerder somber begraafplaats bij ons een gevoel na van: 'DIT NOOIT MEER'. Ook liepen we even binnen in de recent gebouwde onthaallaats. Onze langste dag zat erop en het smaakte in de "Mercure" en het napraten in de cafetaria van de carferry was een rustgevende afsluiter.

Dag 3: 5 juli, vandaag bezochten wij de eerst bevrijde kunststad **Bayeux**. In de avond van 6 juni kwamen de eerste Britse troepen van Gold Beach aan bij de stad. Daar ondervonden zij geen weerstand van de Duitsers. Hierdoor bleef de stad van verwoestingen gespaard. Op 7 juni werd de stad bevrijd. Op 14 juni hield generaal Charles de Gaulle er zijn eerste toespraak in bevrijd gebied. De regering van het bevrijde Frankrijk zetelt er enkele dagen en Bayeux werd voor die periode tot hoofdstad van het bevrijde Frankrijk verklaard. Bij het kiezen tussen de "Tapisserie van Reine Mathilde" met de slag van Hastings met Willem de Veroveraar en het Normandiëmuseum werd unaniem voor dit laatste. Dit museum heeft een moeilijke periode doorstaan toen bijna de gehele collectie werd weggehaald door de verzamelaar die het uitgeleend had. In het voorjaar van 2006 werd het museum heropend. Het is minder vol dan het eerst was, wat het gebodene tegemoet komt. Het is overzichtelijker dan vroeger en in combinatie met de doordachte is het ook voor leken te genieten. De exclusieve documentairefilm geeft een verrassend sterk beeld van de gebeurtenissen. Het voertuigpark is hetzelfde gebleven: Nog steeds is het gemotoriseerde kanon, de Sexton, een grote Amerikaanse Caterpillar bulldozer, een Brencarrier en een Half Track. Helaas is het wrak van de Spitfire verdwenen. Ook is er nu een degelijk uitgeruste winkel.

Aan de overkant bezochten de meesten Oorlogskerkhof. Hier liggen o.a. 4648 Britse militairen begraven. Recht er tegenover staat het Bayeux Memorial, waarin de namen van 1805 omgekomen militairen gegraveerd staan, die geen bekend graf hebben. Na het bezoek aan deze op zijn Engels super-verzorgde begraafplaats ging het naar het grote museum van **Caen**. Caen werd bijna totaal verwoest. De geallieerden wilden deze stad al op D-Day veroveren. Ten eerste was Caen omgeven door de Orne en het Kanaal van

Caen. Dit kon ervoor zorgen dat, indien men de stad niet in handen zou krijgen, de Duitsers zich achter deze wateren flink konden versterken. Ten tweede lagen er in en rondom Caen verschillende vliegvelden, die erg goed van pas konden komen bij verschillende operaties. Uiteindelijk is Caen tijdens de Slag om Normandië bevrijd door de Canadezen op 9 juli. Het was een totale ruïne. Le Mémorial de la Paix is een uniek museum. Het is het grootste en modernste museum over de landing. Als je één museum wil bezoeken rond dit thema dan moet je hier zeker naar toe. Voor het prijzeige inkomkaartje moet je het niet laten, want het zijn in feite vier musea in één. Ook mensen die minder geïnteresseerd zijn in de details van deze historische gebeurtenis zullen het boeiend vinden. Dit komt door de visuele technieken die hier optimaal benut worden. Je krijgt in Le Mémorial een overzicht van de gebeurtenissen vanaf de eerste wereldbrand tot na de landing. We hadden de voorziene namiddag nodig om tenslotte nog niet alles te zien. Ook door vermoeidheid sloegen sommigen hier en daar wat over. Ook over de koude oorlog, de nucleaire dreiging en een grote oppervlakte werd besteed aan de terreur op de twin-towers 9/11 met reële voorwerpen uit deze ramp. Nu begrepen we ook waarom er in de inkomshall een grote vernielde new-Yorkse politiewagen, stond. Dit museum "for peace" werd gebouwd op de site van het commando-blockhaus van de Duitse generaal Richter.

Het memoriaal is verdeeld in zeven thema-delen: "De mislukking van de vrede na 1918 tot aan WOII", "Frankrijk in de donkere jaren" (bezetting-weerstand-repressie), "Wereldoorlog-Totale oorlog" (USA en USSR komen erbij), dan volgt "D-Day" en "De Battle of Normandy". Beide onderwerpen geven de gebeurtenissen weer die geleid hebben tot de bevrijding van West-Europa. Tussendoor zagen we de spectaculaire dubbelfilm "Hope", waar de gescheiden beelden van gelijktijdige activiteiten van Duitsers en geallieerden na een tijd bij de confrontatie van beiden één geheel beeld vormden. In de kelderverdieping zagen we het erbetoon aan de Nobelprijswinnaars en buiten een interessant Internationaal park met o.a. de Amerikaanse tuin met een speciale waterval.

Na het avondmaal begaf een deel van de reizigers zich naar het strand om een "Jazz-concert" te beleven. De 20-koppige "Ouïsterhammer Big-Band" speelde er muziek van o.a. Miles Davis, Dizzie Gillespie en ook enkele Latino- nummers.

Zo in openlucht aan zee met beroepsmuzikanten op het "Knokke-strand" van Normandië was een perfecte afsluiter om na een bezoek aan de carferry-bar de laatste reinsnacht in te gaan.

Dag 4: 6 juli, Naar de **Pegasus Brug** te Benouville is maar een tiental minuten bussen. Daar we iets te vroeg waren voor de opening van het museum trokken we langs het kanaal naar de plaatsen waar de drie eerste zwevers landden. Onder bevel van Majoor John Howard, wiens borstbeeld op deze site staat, veroverde men deze noodzakelijke brug in een korte, hevige aanval. De controle over deze brug was van vitaal belang voor het succes van de operatie Overlord omdat deze weg toegang verleende aan de Duitse tegenaanval tegen de landinstryden. Deze werd voorzien enkele uren na de invasie op het Swordstrand. Terzelfdertijd veroverde een ander deel van deze strijdkrachten de brug over de Orne enkele honderde meter verder bij Ranville. Later werd de brug te Benouville "Pegasus-brug" genoemd, ter ere van de soldaten die dit symbool als herkenningsteken hadden. De Orneburg, iets verderop werd "Horsa-brug" gedoopt naar de zweefvliegtuigen die hen aan de grond zetten. Het was de eerste Franse bevrijde plaats en het café Gondrée het eerste vrije café van het vasteland. Het museum bezochten we en kregen duidelijkheid over het doel van deze operatie en het risico ervan. De originele brug werd vervangen door een grotere van hetzelfde type. De echte brug bevindt zich nu achter het museum. Technische inlichtingen zijn er in "een barak" te vinden. Natuurlijk liepen we even aan in café Gondrée. Dat is bijna een "must". Dit etablissement bulkt uit van de herrineren en de sfeer van toen is er permanent aanwezig. Langs de **Batterij van Merville**, die één van de beste voorbeelden van de verdedigingswerken van de Atlantikwal is, reden we even langs. Luitenant-kolonel Terence Otway moest deze batterij onschadelijk maken omdat ze de hele sector van Britten en Canadezen onder vuur kreeg. Van zijn 700 manschappen wist hij er slechts 150 te verzamelen. De zweefvliegtuigen landden op de verkeerde plaatsen en met een veertigtal manschappen werd de batterij in precies een kwartier dierend gevecht overmand. Van de 200 Duitsers sneuvelden er 178 en 22 namen er gevangen. Daardoor was het Swordstrand heelwat veiliger.

Nu volgden we de weg van de brigade Piron die was samengesteld uit 1850 Belgen en 350

Luxemburgse vrijwilligers en onder het bevel van het eerste Canadese leger opereerden. Luitenant-Kolonel Jean-Baptist Piron was de bevelhebber. Ze ontscheepten op 8 augustus te Courseulles-sur-mer in de Britse sector en vorderden langs de kust richting België. In de slag van Normandië verloren ze 27 manschappen en bevrijdden o.a. Deauville op 22 augustus 1944. Op 3 september waren ze terug in ons land. In het mondaine **Deauville** reden we over de Pont des Belges. (Deze brug was eerst "Pont des Hollandais" omdat men de eerste bevrijders Nederlands hoorden spreken. Dit waren echter Vlamingen- deze "onvergeeflijke" fout werd later rechtgezet. Dan verder maar door het schitterende landschap naar **Honfleur**. Honfleur is een havengemeente recht tegenover de grote havenstad Le Havre. Het is vooral bekend voor haar oude schilderachtige haven en is gekenmerkt door zijn huizen met de door grijze leien bedekte voorgevels. We stapten ook binnen in de uit wrakhout opgetrokken kerk Sainte-Catherine, die een klokkentoren bezit die van het hoofdgebouw is gescheiden. Het is de grootste kerk in hout van Frankrijk en toont binnenin merkwaardig ruim met zijn op eerste zicht twee hoofdaltaren. Op een monument naast de parking staan de Belgische bevrijders extra vermeld als dapper (vareux) tussen de andere geallieerde bevrijders. Om uit te bollen begaven we ons dan in het diepere Normandië, naar **Lyons-la-Forêt**. Het is een dorp met nog geen 1000 inwoners en ligt te midden in een staatsdomein van 10.600 hectare. Dit bos is het grootste van Normandië en daarnaast een van de grootste beukenbossen van Europa. Er bevinden zich veel vakwerkhuisen in Normandische stijl uit de 17e en de 18e eeuw. De houten markthal dateert uit de 17e eeuw en is de grootste in zijn soort. Toen we arriveerden kwamen we er moeilijk door, daar er juist een tweedaagse van de bloemen was. Een gentleman-inrichter bezorgde ons aan de zijkant een perfecte parkeerplaats en we konden even meegenieten van de Normandische drukte en bloemen-en plantentstanden. Het is niet voor niets dat deze plaats op de lijst staat van "Les plus beaux villages de France". Hier verbleef ook Maurice Ravel in het huis "Le Fresne". Hij voltooide er in 1917 het werk Le tombeau de Couperin. Ook in de filmwereld is het bekend: twee verfilmingen van Madame Bovary van Gustave Flaubert werden hier opgenomen, respectievelijk door de

regisseurs Jean Renoir en Claude Chabrol.

Na de noodzakelijke stops, een laatste maal raadplegen van onze Busbib en de "Band of Brothers"-afleveringen rond D-Day geraakten we terug in Meensel (de nodige omleidingen van de werken zorgden voor enige vertraging). Iedereen had nu wel een beter idee van wat er daar gebeurd is en apprecieerde nog meer de offers die er gebracht zijn om ons te bevrijden van fascisme en nationalisme. Deze "vreemden" betaalden een hoge "Prijs voor onze Vrijheid" (De dagen na deze vierdaagse, die zonnig verliep, was het in Normandië wat somberder: maandag vele onweders in Caen en de rest van de week buien en buien.)

Te onthouden: Op zondag 20 juli vanaf 14 uur komen onze "Normandiërs" in Huize Hageland bijeen. Het is dan ook onze beurt om het Karhuis-cafetaria uit te baten. Ideaal om te vertellen, te bekijken en eventueel het museum te bezoeken.

Korbeek-Dijle 2008

De Landelijke Gilde van Korbeek-Dijle had, zoals iedere Gilde doet, een jaarplan opgemaakt, met de activiteiten die we wensten te doen. De vraag werd gesteld iets te doen rond ons dorp in de oorlogsjaren, met als centraal punt de KW (Koningshooikt-Waver) linie en de bunkers die in ons dorp wonen. Het geen hier rond te vertellen viel, bleek echter in enkele woorden samen te vatten, want de oorlogsjaren zijn hier zonder grote problemen voorbijgekabbeld. Toen ik dit vertelde aan mijn collega Marc Cauwbergs, vertelde hij mij het verhaal van Meensel-Kiezegem '44 en de Stichting die dezelfde naam draagt. De link van twee dorpen in de oorlogsjaren met beide een heel andere afloop voor de inwonenden, was snel gelegd, en zo besloten we een gezamenlijke tentoonstelling te organiseren in Korbeek-Dijle. Het bestuur van onze Gilde werd in Tielt-Winge uitgenodigd door de mensen van de Stichting, want ook bij ons kende niet iedereen het verhaal van Meensel-Kiezegem. En na een zeer leerzame en vruchtbare avond werden de fundamenten gelegd voor de tentoonstelling. De data werden vastgelegd op 11, 12 en 13 april in het ontmoetingscentrum Ter Dijle. De eerste dag werd speciaal gericht op de jeugd en de volgende dagen voor iedereen. Wij beloofden het beperkte verhaal

van Korbeek te brengen, in het dorp publiciteit te maken zowel in het gemeentekrantje als deur aan deur en ook de zaal en dranken waren voor onze rekening. De Stichting ging een stuk van hun permanente tentoonstelling meebrengen met als blikvanger het kussen gemaakt van jodensterren, het verhaal van de vele concentratiekampen en last but not least hun zelfgemaakte film over de gebeurtenissen in Meensel-Kiezegem in 44. En zo gebeurde, de Stichting mobiliseerde veel van hun leden voor opbouw en uitleg tijdens de tentoonstelling, wij zochten onze verhalen bij elkaar en richtten mee de zaal in. Vrijdag was alles klaar en mochten we in de middag de vijfde en zesde leerjaren van de vrije basisschool in Bertem en de St-Reneldisschool van Heverlee ontvangen. Deze kregen in verschillende groepen de film te zien en extra uitleg van de mensen van de Stichting. Ik heb achteraf verschillende ouders van deze kinderen gevraagd wat hun kinderen ervan verteld hadden, en hieruit bleek dat er veel over verteld was en dat ze er duidelijk van onder de indruk waren. Wat mij betreft: mission accomplished...

Zaterdag werd de expositie officieel geopend door de burgemeester en schepenen van Bertem, en dezen vertelden achteraf (want ze wisten op voorhand niet echt wat ze moesten verwachten) dat ze verrast waren door de aanpak van de tentoonstelling en de manier waarop hen persoonlijk het verhaal van toen gebracht werd door de mensen van de stichting. Een pluim op jullie hoed! De rest van de dag bleef een constante stroom van bezoekers, zonder overdaad, rondlopen en op het einde van deze dag werd voor de gegadigden de lange versie van de film vertoond. Zondag verliep gelijkaardig, al was het kalm 's morgens, maar de mensen die toen daar waren, bleven vertellen over hun eigen ervaringen meestal als snotneus in die oorlogsjaren. Het ene verhaal al sappiger dan het andere, maar zonder rancune, wat nog maar eens laat blijken hoe rustig het hier toen was in die dagen. Ook dan vraagt men zich af waarom Korbeek van alle ellende is gespaard gebleven, want ook hier had het verzet een trein opgeblazen, wat meestal tot represailles leidde. Toeval of gewoon geluk? Wie zal het zeggen? De rest van de dag kregen we veel geïnteresseerde bezoekers over de vloer, en ik kan jullie verzekeren dat er over dit onderwerp nog dagen erna gediscussieerd werd. De afbraak verliep snel en probleemloos en zo kon iedereen

zondagavond, moe maar blij over het geleverde werk, naar huis gaan. Misschien toch nog enkele bedenkingen: Wij organiseren zo'n tentoonstelling maar zelden, maar we hebben toch ook geleerd: je kan nooit genoeg publiciteit maken, want de interesse is er wel, maar men moet de mensen zien te bereiken. Om het geheel nog meer uitstraling te geven hadden we ook de pers moeten inlichten, waar we te laat aan gedacht hebben, misschien een idee voor de Stichting om de volgende maal mee te nemen. En ten laatste bedank ik iedereen die aan dit project heeft meegewerkt, en vooral de mensen van Meensel-Kiezegem voor hun inzet en professionalisme waarmee deze tentoonstelling werd aangepakt en opgebouwd. In onze gemeente wordt er nog met ontzag over gesproken, en onze Gilde profiteert daar ook mee van. Dank daarvoor, nog veel succes en nieuwe initiatieven voor de Stichting Meensel-Kiezegem '44.

*Dirk van Laer
Voorzitter Landelijke Gilde Korbeek-Dijle*

Een blik op een deel van de tentoonstelling te Korbeek-Dijle...

Ina Stabergh schenkt duizend euro aan De Bremberg

*Stadsdichter Ina Stabergh heeft op het jaarlijkse schoolfeest van De Bremberg een cheque overhandigd ter waarde van duizend euro. De dichteres schenkt de opbrengst van de verkoop van haar jubileumbundel *Verwondering integraal* aan de school. Geïnteresseerden kunnen het boek samen met het gratis bundeltje *Bij de Start* nog steeds bestellen bij Ina Stabergh of afhalen in De Bremberg. Stabergh is 25 jaar dichteres en bundelde haar gedichten in *Verwondering*. Het kleine bundeltje schreef ze voor haar kleindochter*

*Elien. Het driejarige meisje heeft een lichte handicap en loopt school in De Bremberg. Enkele weken geleden ontving Stabergh, vanwege haar 25-jarig dichterschap en haar nooit aflatende inzet voor cultuur in het algemeen, de Regeringsmedaille voor Culturele Verdiensten van Vlaams Minister voor Cultuur Bert Anciaux. Bij de presentatie op De Bremberg op 23 mei, waar minister van onderwijs Van den Broucke een enthousiaste toespraak hield en collega-dichters van Ina haar in de bloemetjes zetten met een knalgedicht was ook de Stichting Meensel-Kiezegem '44 vertegenwoordigd. In de bundel vinden we ook enkele van de merkwaardigste gedichten uit de bundel *"Neuengamme, ik kwam terug"*.*

Dit bericht kregen we op 8 juni binnen van Raymund Gaebelein

*Beste vrienden,
Dit weekend heb ik een antwoord gekregen van Stadtgruen, een maatschappij van Bremen, die de graven en parken verzorgd. Gelukkig hebben ze het nu gesnapt dat het tijd was de herdenkingsplaats Blumenthal schoon te maken.*

Ziehier hun brief:

Toestand van de herdenkingsplaats "Bahrsplate" te Blumenthal.

*Geachte heer Gaebelein,
De toestand van "Bahrsplate" is in realiteit onderkomen zoals U dit heeft genoemd. Wij hebben nu de rozenperken en aanplanting proper gemaakt. Het gras en de kruiden in de omgeving en ook het gehele terrein rond het monument zijn deze week afgewerkt. Het monument zal kunstzinnig gerestaureerd worden volgens plannen van onze afdeling (voor het plaatsen op een te bepalen moment op deze plaats). Er wordt gevraagd mee te werken en te helpen door U. Na het einde van planning zullen ze via opdrachten betaald en gerealiseerd worden. Verontschuldigd ons a.u.b. voor de financiële situatie van Bremen*

*Gegroet
Ralf Höfter
Zaakvoerder*

Verwaarloosd Blumenthal, eindelijk verzorgd...

Childrens of West Africa

Op Zaterdag 23 augustus is er 's avonds een multicultureel evenement van de "Children of West Africa" in het Nachbarschaftshaus Ohlenhof te Gröpelingen Bremen vanaf 20:30u

Hier treden op:

- 1. The African Tradition Group*
- 2. Trommel en Tanz Ensemble Grand Z*
- 3. Micka Gomis*
- 4. Foo Fanick en One Roots*

Dit kan op vrijwillige basis worden bijgewoond tijdens onze 11e herdenkingsreis.

Jaarlijkse herdenking te Meensel-Kiezegem.

De plechtigheid ter nagedachtenis van de slachtoffers van de terreuracties uitgevoerd door de bezetter op 1 en 11 augustus 1944 te Meensel-Kiezegem zal plaatshebben op Zondag 10 augustus 2008

09.30 uur, Bloemenhulde aan het monument te Kiezegem.

10.00 uur, Eucharistieviering in de kerk van Meensel

10.45 uur, Plechtigheid aan het ere-kerkhof van de slachtoffers met toespraken van Mevr. Chris Desaever-Cleuren, burgemeester en door François De Coster, Nationaal voorzitter van de N.C.P.G.R. Bloemenhulde en slotwoord door de plaatselijke voorzitter.

Na de plechtigheid wordt in het Ontmoetingscentrum een receptie aangeboden door het gemeentebestuur.

Infolokaal toegankelijk tot 17 uur.

Voor de vaandel dragers worden zitplaatsen voorzien. Langs deze weg nodigt het bestuur van de afdeling Meensel-Kiezegem U vriendelijk uit op, deze herdenkingsceremonie en daarna op de receptie voor een gezellige babbel.

Bij voorbaat dank voor uw gewaardeerde aanwezigheid.

Het bestuur van de N.P.G.R.- Meensel-Kiezegem (inlichtingen bij voorzitter Vital Craeninckx 016/634623)

Ontmoetingscentrum Meensel-Kiezegem met de lijst van de oorlogsslachtoffers en het infolokaal van de N.C.P.G.R.

Fakkelestafette van de gemeente Weert (NI) op 19 september met museumbezoek.

Organisator Hugo Lammers mailde ons: Naar aanleiding van ons bezoek aan het Museum te Tiel hebben wij een conceptprogramma opgesteld voor de bus met schoolkinderen op vrijdag 19 september 2008. We hebben dit programma voorgelegd en het is met enthousiasme ontvangen wat betekent dat wij dit programma zo gaan uitvoeren. Concreet voor u betekent dit dat wij omstreeks 12.30 uur bij het museum zijn met een bus van maximaal 52 personen. Wij stellen voor om dan de groep in 2 te splitsen waarvan 1 groep gaat lunchen en de andere groep de rondleiding

doet van maximaal 45 minuten. Daarna draaien we de groepen om. Aansluitend brengen we nog een bezoek aan het monument te Meensel en het kerkhof, waar onze herdenking al heeft plaats gevonden. Gezien het drukke programma zijn wij genooddaakt ons aan de gestelde tijden te houden, derhalve het verzoek aan u om hier ook mee rekening te houden. Na volgende week zullen we ook het programma op onze website zetten met een link naar de site van het museum. www.fakkelestafette-weert.nl **(hierbij ook een oproep voor medewerking door leden en sympathisanten van onze Stichting)**

Zestigste verjaardag van de ondertekening van de Rechten van de Mens.

Stichting Meensel-Kiezezem'44 herdenkt een ganse week in November.

Ter gelegenheid van deze herdenking (10 december) pakt de Stichting uit met een grootse tentoonstelling in de gewezen Jongensschool in Tielt. Het hele programma ktijgt stilaan vorm en het gemeentebestuur werkt enthousiast mee. De tentoonstelling met materialen uit eigen verzameling en met medewerking van diverse collectionneurs (later meer details) zal ook doorgaan samen met de Buchenwaldexpositie en de Auschwitzstichting.

We richten ons ook naar scholen. Daarom zal er al toegang zijn vanaf woensdag 26 november tot en met zondag 30 november. De plechtige opening is op woensdag 26 november door Vlaams Onderwijsminister Frank Van den Broucke. Naast zijn toespraak zullen ook burgemeester Chris Desaeveer en voorzitter Guido Hendrickx de aanwezigen toespreken. Ook nationaal initiatiefnemer Marc Van Roosbroeck zal aanwezig zijn. Jongeren worden gevraagd met muziek, woord en eventueel dans dit geheel te omkaderen. Op zondagvoormiddag is er een speciale toespraak voorzien. De heer Stippelmans uit Sint-Truiden wordt gevraagd om zijn belevenissen uit de kampen te komen vertellen. Deze unieke gebeurtenis is een niet te missen conference. Een boeiend realistisch verhaal van eigen beleving en één van de laatste getuigen past perfect in dit geheel. De cafetaria zal permanent open zijn en er zullen in de omgeving militaire voertuigen allerhande worden tentoongesteld. Ook een hoogtepunt voorzien we

op 28 november. Dan is er voor de eerste maal een kwis die specifiek zal handelen over de Tweede Wereldoorlog en de feiten van Meensel-Kiezezem. Deze specialistenkwis zal doorgaan in de Maere. Het is dan ook met de steun van het gemeentebestuur en op initiatief van de VZW De Maere dat deze exclusieve gebeurtenis plaats heeft. (De gegevens over Meensel-Kiezezem tijdens de oorlogsjaren kunnen gehaald worden uit het boek "Getuigenissen"). De groepen mogen maximum vijf deelnemers inschrijven. Ook dankzij de vzw De Maere wordt deze avond opgeluisterd door de VML-Big Band uit Hoegaarden. Het is groep van een twintigtal muzikanten die zich aan het verdiepen zijn in de wereld van de jazz en Big-Band muziek. Zij willen het publiek laten kennis maken met de muziek van de grote orkesten uit de jazz wereld. Zij zullen vooral muziek brengen uit de periode van de jaren veertig. Dit met de kwis is ook weer een unieke combinatie. Voor deze kwis kan men nu al inschrijven bij Oktaaf Duerinckx (oktaaf.duerinckx@telenet.be). (Verdere inlichtingen in onze 29ste Nieuwsbrief van oktober.) (medewerkers gevraagd!)

o.a. Muziek van Glenn Miller door de VML Big Band zal de kwisavond opluisteren.

Ons Contacteren...

Hagelands Vredesmuseum
Huize Hageland, Oude Pasto-
riestraat 22, 3390 Tielt-Winge
Geleide rondleidingen, elke
derde zondagnamiddag van
de maand, reservaties: Tel.
016/53 66 94, e-mail:
ann.verrek@tielt-winge.be

Onze Medewerkers...

Dagelijks Bestuur:

Guido Hendrickx, Voorzitter

Binkomststraat 56, 3391 Meensel-Kiezegegem, Tel 016/487878

René Cauwbergs, Reisleider

Glabbeksesteenweg 93, 3390 Tielt-Winge, Tel 016/632460

Oktaaf Duerinckx, Redactie & Gids

Karekietenlaan, 30 3010 Kessel-Lo, Tel 016/355232

Verantwoordelijken:

Marc Cauwbergs, Foto's en Tentoonstellingen

Binkomstraat 42, 3391 Meensel-Kiezegegem, Tel 016/635854

Tom Devos, Webmaster & Vormgever

Wingerstraat 12, 3390 Sint-Joris-Winge, GSM 0499/537896

Ingrid Hendrickx, Secretariaat

Kapellekensweg, 32 3391 Meensel-Kiezegegem, Tel 016/640309

Rudi Peeters, Wapens en Tentoonstellingen

Kerkstraat 85, 3391 Meensel-Kiezegegem, GSM 0486/104960

Valère Van Gramberen, Pedagogische Activiteiten

Bleukenweg 27, 3390 Tielt-Winge, Tel 016/631920

Medewerkers:

Patrick Aerts,

Preterstraat, 24, 3118 Werchter Tel 0477/192775

Eric Callaerts,

Pastoor Dergentlaan, 106, 3200 Aarschot Tel 016/746313

Maarten Callaerts,

Pastoor Dergentlaan, 106 3200 Aarschot Tel 016/746313

Freddy Duerinckx,

Gellenberg 107, 3210 Lubbeek Tel 016/621238

Evrard Van Goidsenhoven,

Hamelendreef 27, 3300 Tienen GSM 0476/324401

Alfons Vuchelen,

Henri Dotremontstraat 6, 3320 Hoegaarden, Tel 016/634955

Betty Vuchelen,

Stoopkensstraat, 110 3320 Hoegaarden Tel 016/767936

ABONNEER NU!

Inschrijven om de nieuws-
brief via de post te ontvan-
gen kan steeds door een
kleine jaarlijkse bijdrage
in de druk- & portkosten.
Gelieve hiervoor een mini-
mumbetrag van 5 Euro over
te schrijven op ons rekening-
nummer (146-8037688-15)
met vermelding "Nieuws-
brief 2008 - Naam - Adres".

De Nieuwsbrief is wel gratis
beschikbaar via
e-mail. Inschrijven kan op
[nieuwsbrief@meensel-
kiezegegem44.be](mailto:nieuwsbrief@meensel-
kiezegegem44.be).

Een extra vrijwillige
bijdrage wordt doch altijd
geapprecieerd.

Ons helpen kan via
rekeningnummer
149-0567841-75

COLOFON

Redactie: Oktaaf Duerinckx

Vormgeving: Tom Devos

Foto's: Marc Cauwbergs

Driemaandelijkse Nieuws-
brief over de Stichting
Meensel-Kiezegegem '44.

Meer informatie kan u steeds
vinden op onze website:
meensel-kiezegegem44.be

